

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturavdelningen
John Dagobert
Landskapsarkitekt

Enligt sändlista

Förordnande om strandskydd i Tjörns kommun

Innehåll

Beslut
Redogörelse för ärendet
Inkomna yttranden
Skälen för Länsstyrelsens beslut
Kungörelse
Hur man överklagar
Upplysningar

Bilagor

Bilaga 1. Kartor med läsanvisning
Bilaga 2. Sändlista
Bilaga 3. Redogörelse för samråd
Bilaga 4. Besvärshänvisning, blankett O4

Beslut

A. Beslut om utvidgat strandskydd

Länsstyrelsen förordnar enligt 7 kap. 14 § miljöbalken (1998:808), att den kust som anges nedan omfattas av utvidgat strandskydd. Strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill det angivna avståndet från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd, detta gäller även från strandlinjen för öar.

Utvidgat strandskyddsområde 100-300 meter Kuststräckan

I vissa områden har anpassning av strandskyddets utbredning gjorts. Strandskyddsgränsen har då anpassats så att den istället för att gå ända ut till 300 meter från stranden följer vägar, järnvägar, befintlig bebyggelse m.m. inom 100-300 meter från strandlinjen. Dessa *anpassade strandskyddsgränser* gäller som beslutsgräns för det utvidgade strandskyddsområdet med redovisad utsträckning i kartbilagorna 1.1-1.42. Anpassningar har gjorts inom kuststräckan. Se också i texten under rubriken *Länsstyrelsens bedömning* för kuststräckan.

B. Beslut generellt strandskydd

Länsstyrelsen förordnar att anpassade strandskyddsgränser enligt bifogade kartor ska gälla inom det generella strandskyddet. Beslutet medför både minskningar och utökningar av det skyddade området jämfört med tidigare enligt kartor i bilaga 1.1-1.42.

I de områden strandskyddet nu utökas genom detta beslut upphävs Länsstyrelsens tidigare beslut från den 18 juni 1999 om strandskyddsområden i Tjörns kommun. Detta avser de områden inom 100 meter från strandlinjen där strandskyddet enligt tidigare beslut upphävts. Strandskydd återinträder intill den beslutsgräns som anges i detta beslut, upp till 100 meter från strandlinjen.

Länsstyrelsen upphäver vissa delar av det generella strandskyddsområdet, där strandskyddet har förlorat sin betydelse på grund av befintliga exploateringar, enligt kartor i bilaga 1.1-1.42 med stöd av 7 kap. 18 § p. 1 miljöbalken.

C. Beslutets giltighet

Beslutet gäller omedelbart även om det överklagas.

Redogörelse för ärendet

I Sverige gäller strandskydd vid samtliga stränder vid havet, insjöar och vattendrag. Strandskyddet omfattar land och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd.

Länsstyrelsen kan i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att säkerställa förutsättningar för allemansrättslig tillgång till strandområden eller för att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har tidigare reglerat strandskyddet i länet genom särskilda beslut, ett per kommun för bohuskommunerna. För Tjörns kommun fattades detta beslut den 18 juni 1999. Beslutet innebar bl.a. att utbredningen av strandskyddet framgår av till besluten bifogade kartor. Enligt gränsdragningen på kartorna varierar strandskyddet med mellan 0-300 meter. För vissa områden innebar beslutet en inskränkning och för andra områden en utvidgning av strandskyddet.

Den 1 juli 2009 trädde nya strandskyddsregler i kraft som bl.a. innebär att efter den 31 december 2014 gäller utvidgat strandskydd endast inom områden som har beslutats med stöd av den nya lagstiftningen. Detta innebär att de av Länsstyrelsen tidigare fattade besluten inte längre gäller i de delar som avser utvidgat strandskydd.

Mot bakgrund av de nya strandskyddsreglerna har Länsstyrelsen gjort en översyn över kommunens strandskydd och den 1 december 2014 fattat ett nytt beslut om bl.a. utvidgat strandskydd inom Tjörns kommun. Beslutet överklagades till regeringen som i beslut den 11 februari 2016 beslöt att upphäva Länsstyrelsens beslut och återförvisa ärendet till Länsstyrelsen för förnyad behandling då Länsstyrelsen inte fullgjort kraven på delgivning enligt delgivningslagen.

Länsstyrelsen fattade den 10 mars 2016 beslut om tillfälligt förordnande om utvidgat strandskydd i Tjörns kommun. Detta tillfälliga förordnande gäller fram till och med den 9 september 2016.

Länsstyrelsen tog även om processen med remiss och kungörelsedelgivning av ärendet. Kungörelse sattes in i Post- och Inrikes Tidningar, Göteborgs Posten och Lokaltidningen Stenungsund under vecka 11 år 2016. Av denna framgick att förslag till slutligt beslut fanns tillgängligt på Länsstyrelsens hemsida, på Länsstyrelsens kontor samt på kommunkontoret. Tid för att inkomma med eventuella yttranden eller synpunkter på förslaget till slutligt beslut angavs till den 29 april 2016.

Inkomna yttranden

Nedan följer en sammanfattning av yttranden som inkommit över slutligt förslag till strandskydd i Tjörns kommun då förslaget var ute på remiss under våren 2016. En sammanställning av alla yttranden som inkom vid denna remiss och Länsstyrelsens eventuella kommentarer till dessa finns samlade i bilaga 3.

Tjörns kommun anser i sitt yttrande att strandskyddsbestämmelserna bör upphävas helt eller att betydande lättnader i reglerna kring strandskyddet beslutas. En hållbar tillgång till vattenområden kan garanteras på kommunalnivå. Exempelvis kan det i kommunens översiktsplan beslutas vilka områden som ska omfattas av strandskydd och vilka som ska kunna exploateras.

Kommunen tillstyrker inte att strandskyddet stramas åt kring befintliga tätorter och på så sätt försvårar den samhällsbyggnad kommunen eftersträvar. Det är inte acceptabelt att inte tillåta expansionsmöjligheter för samhällena vid havet. Pågående verksamheter kan försvåras då strandskyddet utökas. Anpassningar för bebyggelsegrupper och vägar har inte gjorts konsekvent. Kommunen har yrkat att detaljerade anpassningar av strandskyddsgränsen ska göras i enlighet med kartor som bifogats yttrandet.

Kommunen anser att förslaget har utarbetats i det närmaste helt utan dialog med kommunen och i avsaknad av ömsesidig lyhördhet. Kommunen har vidare framfört kritik mot att det elektroniska underlaget som skickades ut inte var kompatibelt med kommunens GIS-system, och att inget svar erhållits från Länsstyrelsen vid försök till kontakt. En jämförelse mellan befintlig och föreslagen strandskyddslinje har inte kunnat göras. Kommunen har inte heller kunnat bedöma föreslagna minskningar till 100 meter eftersom inget kartmaterial delgivits kommunen.

Bohusläns museum upplever att det saknas ett kulturmiljöperspektiv i genomgången av områden där strandskyddet föreslås utökas. I många fall finns en nära koppling mellan kulturmiljövård, naturvård och friluftsliv.

Flera organisationer anser att samrådet är otillräckligt och att kungörelsedelgivning inte kan användas i det här fallet. Förslagen innebär vidare ett alltför stort ingrepp i äganderätten och strider mot proportionalitetsprincipen. Det är lagstridigt att ersättning inte utgår till markägarna.

Flera organisationer anser att 100 meter strandskydd är tillräckligt. Man påpekar att skärpningen av kravet att få utvidga strandskyddet istället borde medföra en minskning av strandskyddet.

Flera organisationer anför att förslagen saknar landsbygdsperspektiv. Den nya strandskyddslagen syftade till att stärka strandskyddet i områden med högt exploateringsstryck, och sänka skyddet i andra områden. LRF anser vidare att jordbruksverksamhet är viktigt för att hålla markerna öppna och att Länsstyrelsen inte får göra en alltför strikt tolkning av vad som klassas som näringsverksamhet i undantagen för areella näringar. Flera markägare menar vidare att strandskydd krånglar till eller till och med omöjliggör brukandet av marken. Även om det finns undantag för dem som bedriver jordbruk som näringsverksamhet, så omfattas inte alla av dessa undantag. Att markerna hålls öppna genom djurhållning och jordbruk är en

förutsättning för att markerna ska upplevas som attraktiva för allmänheten och för att vissa växter och djur ska kunna leva där.

Flera organisationer anför att förslaget om utvidgat strandskydd är hämmande för utvecklingen. Kustrelaterade verksamheter och besöksnäring måste få utvecklas.

Kommunen samt flera intresseföreningar anser att beslutet är för generellt. De utvidgade områdena är för stora och otydligt avgränsade, och beslutet överensstämmer därför inte med lagstiftningen som säger att utvidgning ska ske ”i det enskilda fallet”.

Flera markägare anser att deras fastigheter/bostadstomter ska undantas från strandskydd eftersom de redan är bebyggda och hemfridszon gäller.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Bestämmelser

Strandskydd omfattar normalt land- och vattenområden intill 100 meter från strandlinjen. Syftet med strandskyddet är att långsiktigt trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv samt bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet (7 kap. 13-14 §§ miljöbalken).

Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att upphäva strandskyddet i ett område om det är uppenbart att området saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften (7 kap. 18 p 1 § miljöbalken).

Länsstyrelsen får i det enskilda fallet också besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Ett beslut att utvidga strandskyddsområdet ska gälla omedelbart även om det överklagas (7 kap. 14 § miljöbalken).

Av förarbeten till de nya strandskyddsreglerna som trädde i kraft den 1 juli 2009 (prop. 2008/09:119 s. 99) framgår att de nya bestämmelserna i miljöbalken utgör en skärpning av kravet för att utvidga det område som omfattas av strandskydd. En utvidgning får ske om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Avsikten är att det ska finnas ett tydligt och långsiktigt behov av ett utvidgat strandskydd. Ett beslut om utvidgat strandskydd behöver grundas på hänsyn till berörda områdens värden samt till nuvarande och förväntade behov av tillgängliga strandområden. Enligt propositionen kan beslutet om utvidgat strandskyddsområde komma att avse:

1. Områden som omfattas av annat områdesskydd, till exempel naturreservat, som inte innebär samma skydd för strandområden som bestämmelserna om strandskydd,
2. riksintresseområden enligt 3 kap. 6 § andra stycket och 4 kap. 2-8 §§, som är relevanta för strandskyddet,

3. kust- och skärgårdsområden som inte redan har förlorat i betydelse på grund av exploatering,
4. grunda havsbottnar av betydelse för flora och fauna,
5. välbesökta friluftsområden eller områden som har tydlig potential att bli det och som riskerar att gå förlorade utan ett nybyggnadsförbud,
6. tätortsnära strövområden, eller
7. ekologiskt känsliga områden som inte omfattas av annat områdesskydd.

Enligt 24 § 6 punkten förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska remiss av förslag till beslut om utvidgning av strandskyddsområdet enligt 7 kap. 14 § miljöbalken ske under förutsättning av att beslutet gäller för en längre period än sex månader.

Allmänna överväganden

Länsstyrelsen har granskat strandområdena i sin helhet och bedömt i vilka områden:

- strandskyddet behöver utvidgas till 200 eller 300 meter,
- strandskyddet behöver utvidgas, men det finns en yttre gräns i form av bebyggelse, väg eller järnväg där en utvidgning av strandskyddet i området inom eller bakom etableringen inte bidrar till att säkerställa något av strandskyddets syften (alltså en utvidgning mellan 100 och 300 meter som begränsas av bebyggelse, väg eller järnväg),
- tidigare beslut om att upphäva generellt strandskyddsområde, inom 100 meter från strandlinjen, bör ligga kvar (områden som Länsstyrelsen bedömer fortfarande saknar värde för att tillgodose strandskyddets syften),
- tidigare beslut om att upphäva generellt strandskyddsområde bör upphävas (områden där Länsstyrelsen idag gör en annan bedömning av områdets värde för att tillgodose strandskyddets syften, bl.a. med hänsyn till det alltjämt ökande bebyggelsestrycket). I dessa områden kan strandskyddsområdet enligt detta beslut utökas eller minskas.

För att minska mängden framtida prövningar av dispenser framför allt för kommunerna har Länsstyrelsen även tagit ställning till områden som t.ex. etablerade tomter inom strandskyddsområdet. Länsstyrelsen har undantagit dessa dels i de områden där generellt strandskydd återinträder genom att gamla gränser upphävs och dels där strandskydd införs genom beslut om utvidgning men bara i de fall då det får marginell påverkan på säkerställandet av strandskyddets syften.

Ett av strandskyddets syften är att säkra strandområden så att de förblir tillgängliga enligt de grunder som gäller för allemansrätten. Skyddet baseras på uppfattningen att stränderna är en av de mest värdefulla tillgångarna för friluftslivet i dess olika former. Strandskyddet ska långsiktigt möjliggöra för människor att nu och i framtiden fritt kunna ströva utmed stränderna, att vistas där, att bada eller att bara njuta av den naturupplevelse som mötet med vattnet ger, antingen det gäller havet, insjön eller något vattendrag.

Strandskyddet utgör dessutom en väsentlig del av säkerställandet av riksintressen för naturvård, friluftsliv och fiske enligt 3 kap. miljöbalken.

I översynen har Länsstyrelsen identifierat de strandområden som har särskilt höga värden för friluftslivet och växt- och djurlivet längs kusten och kring sjöar och vattendrag som haft utvidgat strandskydd enligt tidigare beslut. Dessa områden bör omfattas av ett utvidgat strandskydd för att förhindra att de exploateras och förlorar sina värden. Tillkommande exploatering, även om den sker utanför hundrameterzonen, riskerar att bland annat skada ett områdes orördhet och upplevelsevärden eller dess biologiska värden och därmed dess värden för friluftslivet och växt- och djurlivet.

Områdesskydd som naturreservat, kulturresevat, Natura 2000-områden, nationalparker, djur- och växtskyddsområden, naturminnen och landskapsbildsskydd är tydliga indikationer på områden med stor betydelse för strandskyddets syften. Länsstyrelsen anser att dessa områden har så höga värden för friluftslivet och växt- och djurlivet att ett utvidgat strandskydd krävs för att säkerställa syftena.

Enligt Länsstyrelsens mening är områden som har pekats ut som riksintressen för naturvård eller friluftsliv enligt 3 kap. eller omfattas av geografiska bestämmelser enligt 4 kap. miljöbalken på grund av höga natur- och rekreationsvärden värdefulla för strandskyddets syften.

I Länsstyrelsens underlagsmaterial för beslutet ingår också olika inventeringar och klassningar av värdefull natur. Inventeringarna omfattar områden med värdefulla lövskogar, värdefulla vattendrag och våtmarker, nyckelbiotoper, skyddsvärda träd, ängs- och betesmarker samt värdefulla odlingslandskap. Vad det gäller de kuststräckor, sjöar och vattendrag som har strandområden som omfattas av ovanstående inventeringar har Länsstyrelsen gjort en bedömning från fall till fall av dessa naturvärdens omfattning och betydelse för strandskyddets syften.

Länsstyrelsen bedömer att områden med höga upplevelsevärden är viktiga att bevara för allmänheten eftersom det finns ett behov av tillgängliga strandnära sådana nu och i framtiden. Stockholms Regionplane- och trafikkontor har gjort flera utredningar om hur man kan mäta kvaliteter i friluftsliv- och rekreationsområden (bl.a. Regionplane- och trafikkontoret rapport "Nacka-Värmdökilen, Upplevelsevärden i Stockholmsregionens gröna kilar" 5:2004). Enligt dessa utredningar är det vanligaste önskemålet med att vistas i naturen att uppleva lugn och ro. Områdena ska gärna ha god tillgänglighet, vara stora, tysta och erbjuda variation och omväxling. För att uppleva värden som exempelvis orördhet och skogskänsla krävs ett avstånd till störande exploatering är mellan 200 och 300 meter. Länsstyrelsen anser därför att det är viktigt att större sammanhängande strandnära områden med höga upplevelsevärden, utan påverkan från närliggande bebyggelse, omfattas av utvidgat strandskydd, så att de inte exploateras på ett sätt som hotar det långsiktiga säkerställandet av strandskyddets syften i dessa områden.

I närheten av tätorter eller områden med sammanhållen bebyggelse är trycket att utnyttja kvarvarande obebyggda områden särskilt stort om de ligger strandnära. Här är också efterfrågan på tätortsnära rekreativsområden hög, eftersom det bor många människor på samma plats. Strandnära obebyggda områden i dessa lägen har därmed ett särskilt stort värde utifrån strandskyddets syften. Länsstyrelsen bedömer därför att det vidkuststräckor med dokumenterade värden är av särskild vikt att det finns utvidgade strandskyddsområden intill och mellan tätorter och sammanhållen bebyggelse. Särskilt viktigt är detta i anslutning till platser som utgör populära turistmål.

Många av de värden som beskrivs ovan handlar om vikten av att bevara större sammanhängande områden tillgängliga för såväl allmänheten som växt- och djurlivet nu och i framtiden. Såväl upplevelsevärdena som värdena av oexploaterade områden för växt- och djurlivet skadas om områdena fragmenteras. Länsstyrelsen ser därför sammantaget starka skäl till att besluta om utvidgade strandskyddsområden som har en betydande storlek och inte delas upp i mindre områden eftersom de då tappar i värde.

I vissa delar är stränderna så flacka att marken där under delar av året ligger under vatten och tillgängligheten för allmänheten därför är tidvis begränsad. Exploatering utanför hundrameterzonen skulle här ytterligare begränsa allmänhetens tillgång till strandområdet. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd i dessa områden är nödvändigt för att säkerställa allmänhetens tillgång till strandområdena.

Strandskyddets utformning

De tidigare gällande strandskyddsgränserna i Tjörns kommun härstammar till stor del från 1975. I Länsstyrelsens beslut från den 18 juni 1999 genomfördes vissa ändringar av den ursprungliga gränsen, där gränsen bland annat bättre anpassades till befintliga bebyggelsegrupper med mera. Även områden inom det generella strandskyddet som antingen redan bebyggts eller i vissa fall som planerades bebyggas undantogs.

Strandskyddsgränserna utgjordes tidigare av beslutsgränser på kartor som har ritats i skala 1:10 000. Detta innebar att strandskyddsgränserna inte alltid var utformade så att de fullt ut svarade mot syftet med en anpassad gräns. De i kartan tidigare fastlagda beslutsgränserna innebar även att gränserna inte förändras om strandlinjen försköts.

Det föreliggande beslutet innebär istället att strandskyddsgränsen som grundregel anges på ett fast avstånd, 100, 200 eller 300 meter, från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. Resultatet blir en mer konsekvent strandskyddsgräns, som slår vakt om viktiga passager, och som stämmer överens med strandskyddets utformning i övriga delar av länet och landet. Kartorna som hör till detta beslut illustrerar strandskyddets utbredning i dagsläget, med utgångspunkt från den strandlinje som Länsstyrelsen bedömt gälla för normalt medelvattenstånd. De flesta av de

anpassningar som gjorts i tidigare beslut, vad gäller bebyggelse, vägar med mera, finns dock kvar även om de har gjorts mer detaljerade. Även nya anpassningar har gjorts. I dessa specialfall fungerar gränsen även fortsättningsvis som fastlagd beslutsgräns. Var sådana anpassningar gjorts kan utläsas i bilagda kartor, bilaga 1.1- 1.42.

Strandskyddets omfattning

Strandskyddsområdet får utvidgas så mycket som är nödvändigt för att säkerställa syftena med strandskyddet, dock högst till 300 meter från strandlinjen. I de flesta särskilt värdefulla strandområden bedömer Länsstyrelsen att ett utvidgat skydd om 200 meter är tillräckligt för att säkerställa skyddets syften. Utvidgat strandskydd om 300 meter bör dock kunna gälla vid kusten, stora sjöar, sjöar nära tätorter samt sjöar med andra synnerligen höga värden för växt- och djurliv och/eller friluftsliv.

I vattenområdet är de biologiska värdena generellt som högst i områden som ligger grundare än 6 meters djup. Vad gäller exploateringstryck så har Länsstyrelsen de senaste åren sett ett ökande intresse för olika typer av exploateringar i/på vattnet, t.ex. fiskodlingar. Den typen av exploateringar hindrar allmänheten från att färdas fritt i/på vattnet. De påverkar även strandområdenas upplevelsevärden negativt. Länsstyrelsen anser därför att strandområden med höga värden för strandskyddets syften ska omfattas av utvidgat strandskydd även ut över vattenområdet.

Länsstyrelsen anser att det i vissa fall är motiverat att anpassa strandskyddsgränsen efter befintliga bebyggelsegrupper, större vägar och järnvägar som är svåra att passera. Områden som omfattas av tät bebyggelse, samt områden som skärs av från strandområdet av stora och trafikerade vägar eller järnvägar har ofta ett begränsat värde för strandskyddets syften, och bör därför inte omfattas av utvidgat strandskydd. I områden med hög bebyggelsegrad och högt exploateringstryck kan dock ett sådant område fungera som en grön kil för tillgänglighet och växt- och djurliv och därmed vara mycket värdefullt för strandskyddets syften. Därför måste en bedömning göras i varje enskilt fall.

I särskilda fall finns det även inom det generella strandskyddet anledning att göra sådana anpassningar. Med anledning av närheten till vattnet och eventuellt tillkommande bebyggelses privatiserande effekt på kringliggande områden bör dock sådana anpassningar göras mycket restriktivt.

Strandlinjen

Strandskydd räknas från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. I kartorna som bifogas beslutet används en strandlinje från Lantmäteriets fastighetskartas marklinjeskikt från den 21 oktober 2010. Strandlinjen i det skiktet utgör Lantmäteriets tolkning av var strandlinjen går vid normalt medelvattenstånd. Denna tolkning av var strandlinjen går skiljer sig bitvis från den tolkning som gjordes i det gamla beslutet från 1999, det kan t.ex. bero på nya dämningssystem, annan mänsklig påverkan eller av naturliga

processer som förnaansamling d.v.s. att förmultnande växtdelar långsamt höjer botten i flacka vassbevuxna strandområden.

I många av de flacka vikarna har Länsstyrelsen dock valt att utgå ifrån en tolkad strandlinje, som gjorts utifrån flygbildsstudier. Anledningen är att områdena är grunda och ofta vassbevuxna och Länsstyrelsen bedömer att den strandlinje som fastighetskartans marklinjeskikt visar i det här området är felaktig i förhållande till de faktiska omständigheterna. Den tolkade strandlinjen och dess förhållande till strandlinjen i fastighetskartans marklinjeskikt framgår av bilagda kartor.

Miljömål

Sveriges riksdag har formulerat 16 miljö kvalitetsmål som ska leda vår strävan att nå en ekologiskt hållbar utveckling. Utvidgningen av strandskyddsområden enligt detta beslut berör miljömålen:

- ”Levande sjöar och vattendrag”, som bland annat innebär att sjöars, stränders och vattendrags stora värden för natur- och kulturupplevelser och friluftsliv ska värnas och utvecklas hänsynsfullt och långsiktigt,
- ”Ett rikt växt- och djurliv”, som bland annat innebär att arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner ska värnas.
- ”Hav i balans samt levande kust och skärgård” som bland annat innebär att kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.

För att uppnå dessa mål är det många gånger angeläget att begränsa exploatering i närheten av sjöar, vattendrag och hav. Det kan även vara nödvändigt för att inte bryta mot en miljö kvalitetsnorm eller för att motverka att vattnet uppnår god ekologisk status.

Berörda områdets värden

Kuststräckan (bilaga 1.1-1.42)

Allmän värdebeskrivning

Södra Bohusläns kust utgörs av ett naturskönt skärgårdslandskap med exponerad ytterskärgård och skyddad, ofta lummig, innerskärgård. Kustzonen hyser de artrikaste havsmiljöerna i Sverige. Längs kuststräckan finns vidsträckta grundområden som är biologiskt högproduktiva och utgör uppväxtområden för många kommersiellt viktiga fiskarter. Norr, väster och sydväst om huvudön Tjörn finns många småöar som bildar ett värdefullt skärgårdsområde enligt Naturvårdsprogram för Tjörns kommun, Tjörns kommun, Juni 2008 (NVP). Havsstrandängar, våtmarkskomplex och skär är viktiga miljöer för fågellivet, och området rymmer mycket höga ornitologiska värden. Den näringsrika fågelspillningen ger vidare förutsättningar för en frodig flora. Längs kusten finns flera fågelskyddsområden. I kustzonen finns även knobbsäl, som ofta ses på de kala skären.

Landskapet i kustzonen är särpräglad och naturmiljön inrymmer en stor variation. Stora sammanhängande lövskogsområden utgör habitat för många rödlistade växter och djur. Bohusläns randlövskogar är en biotop med särskilt höga bevarandevärden. Kustnära brynmiljöer, med övergång från busksnår och krattskog i exponerade lägen, till den lummiga skogen i dalbottenarna är ovanligt artrika. Skogarna bildar långsmala stråk längs foten av de skarpa bergsbranterna, och biotopen har stor betydelse för många insekts- och fågelarter (NVP).

Tjörns kustzon är nästan i sin helhet utpekad som riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Kustzonen i södra Bohuslän, där Tjörn ingår, är ett av de mest besökta friluftsområdena i landet, och är även betydelsefullt för internationell turism. Landskapet hyser stora skönhetsvärden, och har goda förutsättningar för bad, båtsport, kanoting, fiske, klättring och andra typer av rörligt friluftsliv. Det finns även gott om anordningar för friluftsverksamhet, såsom vandrarhem, campingplatser, båtuthyrning, naturhamnar och marinor.

Tjörns kustzon omfattas också i sin helhet av särskilda geografiska bestämmelser enligt 4 kap. 4 § miljöbalken, där fritidsbebyggelse endast får komma till stånd i form av kompletteringar till befintlig bebyggelse, i syfte att värna de höga natur- och kulturvärden som finns i området.

Bebyggelsegrad och exploateringstryck

Bohuskusten klassas som högexploaterad och enligt Statistiska centralbyrån har det strandnära byggandet vid Bohuskusten ökat under de senaste åren. Enligt rapporten *Exploatering i kustzonen 2013*, Rapportserie nr 2/2014 (Länsstyrelserna) har Tjörns kommun en exploateringsgrad på 33 % inom 100 meter strandzon och 38 % inom 300 meter strandzon. Redan idag är delar av kuststräckan exploaterad i så hög grad att allmänhetens tillgång till strandområden har begränsats. I vissa områden är det idag inte möjligt för allmänheten att ta sig fram till vattnet. Såväl växt- och djurliv som upplevelsevärden och övriga värden för besöksnäringen hotas av den ökande exploateringen och privatiseringen av strandområden.

Tjörn är en del av Göteborgsregionen. Enligt en överenskommelse mellan kommunerna i området ska kvaliteterna i regionen tas tillvara och utvecklas för att stärka regionen, och särskild uppmärksamhet ska ges åt markanvändning i de strandnära områdena. Enligt kommunens aktuella översiktsplan från 2013 är den politiska visionen att kommunen ska utvecklas till en plats för attraktivt helårsboende och stark näringslivsutveckling, där nybyggnation främst ska ske i befintliga tätorter i kommunens östra och västra del. Översiktsplanen ger möjlighet för utbyggnad med upp till 2000 nya bostäder fram till år 2025, där delar av de tänkta bebyggelseområdena är belägna inom strandskydd. Större nybyggnation utanför tätort planeras i området kring Morik samt kring Gunneby/Södra bäck. I sydöstra delen av ön har ett område reserverats med hänsyn till framtida alternativ förbindelse till fastlandet, vilket (om det blir

aktuellt) troligen ytterligare skulle öka bebyggelsestrycket i den delen av kommunen.

En trend är att bostäder i havsnära lägen omvandlas till fritidsbostäder, vilket leder till en utglesning med minskad befolkning i de gamla samhällena samtidigt som befolkningen ökar i de utspridda glesbebyggda områdena i kommunen. Kommunens vilja är att ny fritidsbebyggelse ska undvikas, bl.a. med hänsyn till kommunens begränsade yta och känsliga natur.

Kommunen ser förutsättningar för utveckling av turismnäring, exempelvis camping och besöksmålsrelaterade aktiviteter. Ökad besöksnäring och befolkning medför ökade krav på badplatser, båtplatser m.m.

Delområde I – Västra och södra Tjörns kustzon, med Härön, Skärhamn och Pater Noster – värdebeskrivning och Länsstyrelsens bedömning (bilaga 1.1-1.18, 1.22-1.25 och 1.30-1.31)

Området sträcker sig från Bö Klåva i norr till Bräcke kile i sydost och innefattar bl.a. Härön, Skärhamn och Pater Noster-skärgården. Naturen i området är karg och bergig med smala dalgångar och växlighet endast i skyddade lägen, vilket är typiskt för det Bohuslänska kustlandskapet, enligt beskrivning i Tjörns kommuns översiktsplan 2013, antagen 16 maj 2013 (ÖP 2013).

Området omfattas i sin helhet av riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § samt särskilda geografiska bestämmelser enligt 4 kap. 4 § miljöbalken.

Området kring Breviks kile och Härön har pekats ut som riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken p.g.a. det värdefulla odlingslandskapet med ängar, naturbetesmarker och havsstrandängar. Strandängarna är synnerligen viktiga för fågellivet och området är även värdefullt som reproduktions- och yngelplats för fisk. Området kring Säby kile har även pekats ut som riksintresse för kulturmiljövård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken p.g.a. förekomsten av ett ålderdomligt odlingslandskap. Områdena kring Breviks kile och Härön utgör även naturreservat och områdena kring Toftenäs och Säby kile utgör naturvårdsområde. Områdena utgör också Natura 2000-område. En stor del av strandområdena har pekats ut som regionalt värdefullt odlingslandskap och ingår i Länsstyrelsens betesmarksinventering.

Toftenäs-Breviks kile samt Pater Noster-skärgården utgör marina skyddsområden. Även de grunda havsvikarna kring Bräcke kile, Olsby kile, Kuballe kile samt grundområdet vid Lyngnholmarna och söder om Kärrsön hyser värdefulla naturtyper för den marina biologiska mångfalden och utgör ekologiskt särskilt känsliga områden (NVP). Småöarna utanför Bräcke kile utgör fågelskyddsområden.

I området kring Bö, strax söder om Skärhamn, har de utsatta bergen och smala sprickdalarna skapat en utpräglad småbrukarbygd (NVP). Området är

utpekats som regionalt värdefullt odlingslandskap. Även strandområdena kring Morike kile samt Kuballe och Olsby kile har pekats ut som regionalt värdefulla odlingslandskap.

Strandängar och värdefulla betesmarker finns vid Näset, Stockevik, Morike kile, Olsby kile, Kuballe kile och Änghagen.

Vid Bäckevis finns värdefulla lövskogsområden.

Bebyggelsegraden i strandzonen är hög i området, och bebyggelsestrycket är fortsatt högt. I många områden finns samlad bebyggelse som sträcker sig hela vägen fram till vattnet.

Det finns en del större, sammanhängande, oexploaterade områden kvar som, med hänsyn till den höga bebyggelsegraden i övrigt samt det fortsatt höga exploateringsstrycket, är mycket värdefulla med avseende på strandskyddets syften. Sådana områden finns bl.a. kring Bö klåva, Härön och Kyrkesund, Breviks kile, halvön vid Näset ner mot Stockevik, Moriks kile, i viss utsträckning öarna söder om Rönnäng samt vid Kuballe, Olsby och Bräcke kile. Dessa områden har även i stor utsträckning omfattats av tidigare beslut om utvidgat strandskydd. I vissa fall omfattas områdena även av andra områdesskydd som dock inte medför fullt ut samma skydd som strandskyddet.

Mindre strandområden, men ändå betydelsefulla som oexploaterade kilar och passager i den täta bebyggelsen, finns på udden söder om Bräcke kile, vid Änghagen, Bäckevis och Nötsäter.

Många av värdena som finns längs kusten är beroende av att området som helhet bevaras. Exploatering av mindre markområden som synes vara mindre värdefulla i dagsläget leder på sikt till en betydande fragmentering av strandområdet som påverkar både allemansrättslig tillgång och växt- och djurlivet i strandområdet. Länsstyrelsen anser därför att det är viktigt att större sammanhängande områden bevaras och ett maximalt utvidgat strandskydd på 300 meter är då motiverat.

I de områden där Länsstyrelsen i detta arbete konstaterat att ett utvidgat strandskydd behövs för att säkerställa strandskyddets syften, anser Länsstyrelsen vidare att det finns skäl till att upphäva det tidigare beslutet från den 18 juni 1999, om beslutet i det aktuella området avsåg ett upphävande av generellt strandskydd. Detta för att strandskyddet i det aktuella området ska gälla utan avbrott från strandlinjen och in till angiven utvidgning.

Länsstyrelsen anser att det i vissa lägen krävs en justering av det generella strandskyddets utbredning så att det skyddar hela den yta som är allemansrättsligt tillgänglig. I de fall som här avses upphävs det gamla beslutet och strandskyddsområdet utvidgas fram till en befintlig bebyggelsegrupp eller väg, som är av sådan dignitet att området bakom den

uppenbart saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften, enligt bifogade kartor.

I områden med tät bebyggelse har strandskyddet ofta förlorat i värde till följd av bebyggelsen. Ett utvidgat strandskydd är sällan motiverat här. I sådana områden är det lämpligt att använda bebyggelsegränsen som avgränsning för det utvidgade strandskyddet. Även större vägar, som fungerar som en barriär i landskapet och gör det svårt att ta sig fram till vattnet, samt vissa verksamhetsområden, kan vara lämplig avgränsning för det utvidgade strandskyddet. Länsstyrelsen har inom området anpassat det utvidgade strandskyddet till befintlig bebyggelse, vägar och verksamhetsområden, i enlighet med bilagda kartor, i de lägen då området bakom dessa etableringar inte behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften.

I vissa områden inom det generella strandskyddet, i anslutning till områden som sedan tidigare undantagits från strandskydd, är marken så exploaterad att strandskyddet helt förlorat sitt värde. Här anser Länsstyrelsen att det finns anledning att justera strandskyddsgränsen och upphäva begränsade delar av det generella strandskyddet i enlighet med bilagda kartor, då områdena uppenbart saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften.

Sammanfattningsvis anser Länsstyrelsen att exploatering inom aktuell del av kusten, inom och utanför hundrameterzonen, medför negativ påverkan på växt- och djurlivet, upplevelsevärdena samt möjligheterna till rörligt friluftsliv i området. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd upp till 300 meter är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i den aktuella kustzonen och bevara de områden som ännu inte har tagits i anspråk för bebyggelse.

Delområde II – Norra Tjörns kustzon, med Stigfjorden samt Mjörn och Lilla Askerön – värdebeskrivning och Länsstyrelsens bedömning (bilaga 1.31-1.36 och 1.38-1.42)

Området sträcker sig från Bö Klåva i väster till Kiludden i öster och innefattar bl.a. öarna Mjörn och Lilla Askerön. Strandområdena består i huvudsak av breda dalgångar med lummig växtlighet belägna mellan bergsområden. Det småskaliga jordbruket har skapat ett vackert kulturlandskap med strandängar omgivna av lövskog och bergspartier. Området är mycket värdefullt för olika former av friluftsliv och omfattas av flertalet naturskyddade områden (ÖP 2013).

Området omfattas i sin helhet av riksintresse för naturvård och friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken, samt särskilda geografiska bestämmelser enligt 4 kap. 4 § miljöbalken. Större delen av området ingår även i Stigfjordens naturreservat och vattenområdet har pekats ut som Natura 2000-område. Området Stigfjorden-Halsefjorden utgör även marint skyddsområde. Vid Viks kile och på Mjörn finns värdefulla randlövskogar och strandområdena vid Viks kile, Knödestrand och Kil ingår i områden

som har pekats ut som regionalt värdefulla odlingslandskap. Här finns även strandängar som ingår i Länsstyrelsens betesmarksinventering.

Bebyggelsegraden i strandzonen är bitvis hög i området, även om området som helhet har en något mer oexploaterad prägel jämfört med många andra kuststräckor i Bohuslän. En anledning till detta är att strandskyddet sedan tidigare i hög utsträckning är utvidgat i området samt att Stigfjordens naturreservat funnits i området sedan 1979. Området mellan Bö Kleva och Viks kile är ett sådant relativt oexploaterat område. Även strandområdena vid Knödestrand, udden vid Röra rump, strandpartiet mellan Röra strand och Sundsby kile samt udden vid Kil är relativt obebyggda. Naturvärdena och den höga bebyggelsegraden i kustzonen i övrigt innebär att dessa områden är mycket värdefulla för strandskyddets syften.

Många av värdena som finns längs kusten är beroende av att området som helhet bevaras. Exploatering av mindre markområden som synes vara mindre värdefulla i dagsläget leder på sikt till en betydande fragmentering av strandområdet som påverkar både allemansrättslig tillgång och växt- och djurlivet i strandområdet. Länsstyrelsen anser därför att det är viktigt att större sammanhängande områden bevaras och ett maximalt utvidgat strandskydd på 300 meter är då motiverat.

I de områden där Länsstyrelsen i detta arbete konstaterat att ett utvidgat strandskydd behövs för att säkerställa strandskyddets syften, anser Länsstyrelsen vidare att det finns skäl till att upphäva det tidigare beslutet från den 18 juni 1999, om beslutet i det aktuella området avsåg ett upphävande av generellt strandskydd. Detta för att strandskyddet i det aktuella området ska gälla utan avbrott från strandlinjen och in till angiven utvidgning.

Länsstyrelsen anser att det i vissa lägen krävs en justering av det generella strandskyddets utbredning så att det skyddar hela den yta som är allemansrättsligt tillgänglig. I de fall som här avses upphävs det gamla beslutet och strandskyddsområdet utvidgas fram till en befintlig bebyggelsegrupp eller väg, som är av sådan dignitet att området bakom den uppenbart saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften, enligt bifogade kartor.

I områden med tät bebyggelse har strandskyddet ofta förlorat i värde till följd av bebyggelsen. Ett utvidgat strandskydd är sällan motiverat här. I sådana områden är det lämpligt att använda bebyggelsegränsen som avgränsning för det utvidgade strandskyddet. Även större vägar, som fungerar som en barriär i landskapet och gör det svårt att ta sig fram till vattnet, samt vissa verksamhetsområden, kan vara lämplig avgränsning för det utvidgade strandskyddet. Länsstyrelsen har inom området anpassat det utvidgade strandskyddet till befintlig bebyggelse och vägar, i enlighet med bilagda kartor, i de lägen då området bakom dessa etableringar inte behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften.

I vissa områden inom det generella strandskyddet, i anslutning till områden som sedan tidigare undantagits från strandskydd, är marken så exploaterad att strandskyddet helt förlorat sitt värde. Här anser Länsstyrelsen att det finns anledning att justera strandskyddsgränsen och upphäva begränsade delar av det generella strandskyddet i enlighet med bilagda kartor, då områdena uppenbart saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften.

Sammanfattningsvis anser Länsstyrelsen att exploatering inom aktuell del av kusten, inom och utanför hundrameterzonen, medför negativ påverkan på växt- och djurlivet, upplevelsevärdena samt möjligheterna till rörligt friluftsliv i området. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd upp till 300 meter är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i den aktuella kustzonen och bevara de områden som ännu inte har tagits i anspråk för bebyggelse.

Delområde III – Östra Tjörns kustzon, med Myggenäs, Höviksnäs och Hakefjorden – värdebeskrivning och Länsstyrelsens bedömning (bilaga 1.19-1.21, 1.26-1.29 och 1.36-1.37)

Området sträcker sig från udden vid Kil i norr till Bräckekilen i söder och innefattar bl.a. Myggenäs, Höviksnäs och Hakenäset. Strandområdena kännetecknas av större sammanhängande bergsmassiv och sammanhängande dalgångar med inslag av ädla lövträd. Här bedrivs småskaligt jordbruk, och bebyggelsen är spridd (ÖP 2013).

Området omfattas nästan i sin helhet av riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken samt särskilda geografiska bestämmelser enligt 4 kap. 4 § miljöbalken. Undantaget är området kring Vallhamns industriområde. De grunda havsvikarna kring Saltholmarna, Svanviks kile, Gunneby kile, och Bräcke kile hyser värdefulla naturtyper för den marina biologiska mångfalden och utgör ekologiskt särskilt känsliga områden. Öarna i anslutning till Bräcke kile utgör även fågelskyddsområde.

Vid södra Bäck, kring Gunneby kile och på Hakenäset finns värdefulla lövskogsområden och regionalt värdefulla odlingslandskap med särskilt utpekade betesmarker vid Kilsudden, kring Häggvall och ner mot Höviksnäs, på Hakenäset fram till Vallhamn samt kring Bräcke kile.

Bebyggelsegraden i strandzonen är hög i området, och bebyggelsestrycket är fortsatt högt. I många områden finns samlad bebyggelse som sträcker sig hela vägen fram till vattnet.

Det finns en del större, sammanhängande, oexploaterade områden kvar som med hänsyn till den höga bebyggelsegraden i övrigt samt det fortsatt höga exploateringsstrycket, är mycket värdefulla med avseende på strandskyddets syften. Dessa områden finns bl.a. på udden vid Kil och på udden vid Almösund, Saltholmarna, Buhalludden vid Häggvall, Hakenäset, på södra sidan av Gunneby kile och fram till Djupvik och Bräcke kile.

Många av värdena som finns längs kusten är beroende av att området som helhet bevaras. Exploatering av mindre markområden som synes vara mindre värdefulla i dagsläget leder på sikt till en betydande fragmentering av strandområdet som påverkar både allemansrättslig tillgång och växt- och djurlivet i strandområdet. Länsstyrelsen anser därför att det är viktigt att större sammanhängande områden bevaras och ett maximalt utvidgat strandskydd på 300 meter är då motiverat.

I de områden där Länsstyrelsen i detta arbete konstaterat att ett utvidgat strandskydd behövs för att säkerställa strandskyddets syften, anser Länsstyrelsen vidare att det finns skäl till att upphäva det tidigare beslutet från den 18 juni 1999, om beslutet i det aktuella området avsåg ett upphävande av generellt strandskydd. Detta för att strandskyddet i det aktuella området ska gälla utan avbrott från strandlinjen och in till angiven utvidgning.

Länsstyrelsen anser att det i vissa lägen krävs en justering av det generella strandskyddets utbredning så att det skyddar hela den yta som är allemansrättsligt tillgänglig. I de fall som här avses upphävs det gamla beslutet och strandskyddsområdet utvidgas fram till en befintlig bebyggelsegrupp eller väg, som är av sådan dignitet att området bakom den uppenbart saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften, enligt bifogade kartor.

I områden med tät bebyggelse har strandskyddet ofta förlorat i värde till följd av bebyggelsen. Ett utvidgat strandskydd är sällan motiverat här. I sådana områden är det lämpligt att använda bebyggelsegränsen som avgränsning för det utvidgade strandskyddet. Även större vägar, som fungerar som en barriär i landskapet och gör det svårt att ta sig fram till vattnet, samt vissa verksamhetsområden, kan vara lämplig avgränsning för det utvidgade strandskyddet. Länsstyrelsen har inom området anpassat det utvidgade strandskyddet till befintlig bebyggelse och vägar, i enlighet med bilagda kartor, i de lägen då området bakom dessa etableringar inte behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften.

I vissa områden inom det generella strandskyddet, i anslutning till områden som sedan tidigare undantagits från strandskydd, är marken så exploaterad att strandskyddet helt förlorat sitt värde. Här anser Länsstyrelsen att det finns anledning att justera strandskyddsgränsen och upphäva begränsade delar av det generella strandskyddet i enlighet med bilagda kartor, då områdena uppenbart saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften.

Sammanfattningsvis anser Länsstyrelsen att exploatering inom aktuell del av kusten, inom och utanför hundrameterzonen, medför negativ påverkan på växt- och djurlivet, upplevelsevärdena samt möjligheterna till rörligt friluftsliv i området. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd upp till 300 meter är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets

syften i den aktuella kustzonen och bevara de områden som ännu inte har tagits i anspråk för bebyggelse.

Bemötande av inkomna yttranden

Anledningen till att Länsstyrelsen anser att ett utvidgat strandskydd behövs vid Tjörns kustzon är att området är ett av Sveriges mest värdefulla med avseende på strandskyddets syften, dvs. rörligt friluftsliv samt växt- och djurliv. Det finns många motstående intressen i området och därför är det viktigt att man långsiktigt hushåller med denna unika markresurs. Om de vackra miljöerna tillåts exploateras kommer de med tiden förlora sin attraktivitet för såväl turister som permanentboende. Den vackra och tillgängliga naturen är en av Sveriges största tillgångar, både för de som bor här och för de som kommer som turister. En förutsättning för detta är dock att det enskilda intresset av att bebygga mark måste stå tillbaka för det allmänna intresset av långsiktigt tillgängliga strandområden för allmänhet och för växt- och djurliv.

Kuststräckan i Tjörns kommun har idag ett s.k. anpassat strandskydd, som varierar mellan 0-300 meter. Strandskyddet är i hög utsträckning redan utvidgat, över 100 meter, men stora områden är också helt undantagna från strandskydd alternativt har ett strandskydd som understiger det generella. Länsstyrelsens beslut innebär att strandskyddet utvidgas upp till 300 meter i oexploaterade områden som är betydelsefulla för det långsiktiga säkerställandet av strandskyddets syften i kustområdet. Samtidigt kvarstår i stor utsträckning de anpassningar som gjorts tidigare, i områden som idag har en så hög bebyggelsegrad att de redan förlorat i värde för strandskyddet. Länsstyrelsens beslut om utvidgat strandskydd medför att strandskyddet stärks längs den högexploaterade kuststräckan och minskas i inlandet. Länsstyrelsen anser att detta är i enlighet med lagstiftarens intention.

Länsstyrelsens generella princip är att inte göra justeringar för kommande bebyggelse. Frågan får istället hanteras i en detaljplaneprocess då en vägning görs mellan strandskyddets värden å ena sidan och exempelvis allmänhetens nytta av en exploatering för infrastruktur, nya bostäder, en småbåtshamn etc. å andra sidan. Länsstyrelsen vill dock särskilt poängtera att det nya strandskyddet inte ska betraktas som ett hinder för utveckling i de områden där det läggs på. Även fortsättningsvis finns det möjlighet till dispens från förbudet för exempelvis komplementbyggnader alternativt att strandskyddet upphävs i samband med ett detaljplanearbete för exempelvis infrastrukturprojekt, tätortsutveckling eller turismsatsningar.

Att beslutet tagits fram utan dialog med kommunen stämmer inte. Dialog har skett med samtliga kommuner vid ett flertal tillfällen. Länsstyrelsen anser också att man har lyssnat på kommunens synpunkter, även om man inte har tillmötesgått kraven på upphävt strandskydd för planerad exploatering.

Vad gäller kommunens kritik gällande kartmaterialet ska det vara möjligt att konvertera GIS-filer så att det fungerar i de olika system som kommunerna har. Länsstyrelsen brukar kunna hjälpa till med detta om kommunen inte själv vet hur man gör. I tittskåpet på Länsstyrelsens hemsida har man kunnat se både befintlig och föreslagen strandskyddsgräns. Tre sjöar i kommunen, samt några dammar och mindre vattendrag, har i dagsläget ett strandskydd som i någon del överstiger 100 meter. I dessa delar har strandskyddet minskats till 100 meter, i övrigt kvarstår strandskyddet som tidigare. Länsstyrelsen har jobbat med att göra om linjeskiktet som visar gränserna till ett ytskikt för att det ska bli lättare att se var strandskydd gäller. Det har varit ett tidskrävande arbete som inte var färdigt i tid till remissen. Ett fullständigt kartsnitt har dock senare skickats till kommunerna, med möjlighet att lämna synpunkter.

Vad gäller kommunens kritik om inkonsekvens har Länsstyrelsen gjort undantag för större bebyggelsegrupper samt områden som avskiljs av väg i de fall områdena har låga värden för strandskyddets syften. I vissa fall kan dock även områden som är bebyggda och avskiljs av väg vara betydelsefulla, exempelvis som passager, strövområden och utsiktspunkter. Anpassningar har gjorts efter bedömning i varje enskilt fall. Vad gäller befintliga bostadstomter är Länsstyrelsens princip att befintliga bostadstomter som idag är undantagna från strandskyddet ska vara undantagna även fortsättningsvis. Kommunens önskemål om detaljerade anpassningar i ett antal områden har bemötts separat för varje enskilt område.

Länsstyrelsen delar Bohusläns museums åsikt att det i många fall finns en nära koppling mellan kulturmiljövård, naturvård och friluftsliv. Länsstyrelsen anser dock att kulturmiljöperspektivet har vägts in i tillräcklig omfattning i bedömningarna.

Länsstyrelsen anser inte att utökat strandskydd är ett hinder för utvecklingen i kommunen, tvärtom är det en förutsättning för en utveckling som är långsiktigt hållbar. Värdena i kustzonen är höga och det finns många motstående intressen. Därför anser Länsstyrelsen att det är viktigt att man hushållar med resurserna och gör noggranna avvägningar mellan olika intressen innan man exploaterar. På så sätt kan ny exploatering komma till på de platser där de gör mest nytta och minst skada. Att mark- och vattenområden i så attraktiva lägen nära vattnet saknar strandskydd medför att de kan exploateras utan någon föregående prövning som långsiktigt ser till behovet att behålla strandområdena allmänt tillgängliga. Utvidgning av pågående verksamhet kan vara ett skäl för strandskyddsdispens. Vad gäller utvidgning av hamnanläggningar krävs oftast även vattendom. Länsstyrelsen anser inte att det är lämpligt att ta bort strandskyddet i attraktiva områden med höga värden för strandskyddets syften för att tillåta verksamheter att växa utan föregående prövning mot miljöbalkens bestämmelser.

När ett stort antal markägare, och andra rättighetshavare, berörs använder Länsstyrelsen kungörelsedelgivning, d.v.s. annonserar i tidningar om att ett nytt förslag finns och att allmänheten får yttra sig över detta. Länsstyrelsen i Västra Götalands län, såväl som länsstyrelserna i flera andra län, har i strandskyddsöversynen använt sig av de bestämmelser i förordningen (1998:1252) om områdesskydd samt delgivningslagen som gäller för delgivning av den här typen av förslag till beslut. Att hitta och meddela alla sakägare personligen har tyvärr inte varit praktiskt möjligt.

Vad gäller frågan om strandskyddets försvårande för jordbruket vill Länsstyrelsen påpeka att strandskydd inte begränsar rätten att bruka mark så som den hittills har brukats. I miljöbalken 7 kap. 16 § finns bestämmelser om undantag för areella näringar. Om jordbruket inte bedrivs i tillräckligt stor omfattning för att omfattas av undantagen får dispens sökas för exempelvis nya stängsel och ekonomibyggnader. Länsstyrelsen och kommunen är väl medvetna om att djurhållning i många fall är positivt för strandskyddets syften, eftersom det bland annat bidrar till att hålla markerna öppna. Detta är något som vägs in i dispensprövningen.

En nekad strandskyddsdispens ger ingen omedelbar rätt till ersättning för markägaren. Om pågående markanvändning avsevärt försvåras ska markägaren, enligt bestämmelserna om egendomsskydd i 2 kap. 15 § regeringsformen, tillförsäkras ersättning. Byggnader, anläggningar, anordningar och åtgärder som behövs för de areella näringarna är undantagna från förbuden i strandskyddet. Avsikten med det undantaget är att strandskyddet inte ska inkräkta på egendomsskyddet genom att förhindra pågående markanvändning.

De allra flesta sjöar och vattendrag som omfattas av strandskydd i länet har generellt strandskydd om 100 meter. Utvidgat strandskydd gäller bara i områden som är extra skyddsvärda med hänsyn till strandskyddets syften. Att minska strandskyddet till 100 meter vid kuststräckan skulle innebära en kraftig nybyggnation i många områden, och en fragmentering av strandområdena, med följderna att allmänhetens tillgång till strandområdena generellt skulle minska samt att förhållandena för växt- och djurliv skulle försämrast.

I Naturvårdsverkets riktlinjer om utvidgat strandskydd (Handbok 2010:4) anges, angående frågan om storleken på områden med utvidgat skydd, att det är områdets värden och motiv som avgör dess storlek. Det är möjligt att ta ett beslut om utvidgning av strandskyddet i en hel kommun förutsatt att de olika områdena är beskrivna och motiverade.

Strandskydd är ett övergripande skydd som måste ses i ett större geografiskt perspektiv samt i ett längre tidsperspektiv. Många av värdena som finns längs kusten, och även kring andra sjöar, är beroende av att området som helhet bevaras. Exploatering av mindre markområden som synes vara mindre värdefulla i dagsläget leder på sikt till en betydande fragmentering av strandområdet som påverkar både allemansrättslig tillgång och växt- och

djurlivet i strandområdet. Även mark som idag synes ha begränsade naturvärden kan vara viktig för strandskyddets syften, exempelvis jordbruksmark och skogsområden där skogsbruk bedrivs idag. P-platser, hamnområden och bryggor är områden som idag är tillgängliga för allmänheten. Om strandskyddet tas bort i dessa områden finns risk att de bebyggs eller på annat sätt privatiseras så att allmänheten inte längre har tillträde. Strandskydd hindrar inte normal användning samt underhåll av anläggningarna.

Anledningen till att inte samtliga bostadstomter generellt undantas från strandskydd, trots att de i sin helhet utgör hemfridszon, är att nytillkommande bebyggelse som placeras i utkanten av hemfridszonen riskerar att utvidga denna ytterligare, vilket på sikt leder till att strandskyddets syften urholkas.

Intresseprövning

De utvidgningar av strandskyddsområden som detta beslut avser, omfattar sådana områden som idag har, eller inom överskådlig framtid kan väntas få, mycket höga värden för allmänhetens friluftsliv och/eller för växt- och djurlivet. Ett utvidgat strandskydd är enligt Länsstyrelsens bedömning nödvändigt för att långsiktigt säkerställa syftena med strandskyddet i dessa områden. Detta medför vissa inskränkningar i användningen av mark- och vatten. Anpassningar av strandskyddsgränsen har dock gjorts för befintliga bebyggelsegrupper, vägar med mera där de värden strandskyddet syftar till att skydda redan har förlorat i betydelse. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att förordnandena inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Kungörelse

Beslutet ska, tillsammans med ett antal andra kommunvisa beslut, kungöras i Post- och inrikes tidningar, länets författningssamling samt i Göteborgs-Posten och Lokaltidningen Stenungsund.

Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen var införd i ortstidning enligt 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bifogat formulär O4.

I detta ärende har länsöverdirektör Lisbeth Schultze beslutat och landskapsarkitekt John Dagobert har varit föredragande. I ärendets handläggning har även naturvårdsdirektör Sven Swedberg och länsjurist Anna Roslund, rättsenheten, deltagit.

Lisbeth Schultze

John Dagobert

Upplysningar

Detta beslut påverkar inte tidigare beslut om upphävande av strandskydd som fattats i samband med fastställelse eller antagande av detaljplaner eller områdesbestämmelser. Det påverkar inte heller de områden som var planlagda då strandskydd infördes den 1 juli 1975, som enligt 10 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken ska vara undantagna från strandskydd så länge inte annat bestäms.

I de planområden där det tidigare har bestämts att utvidgat strandskydd ska råda intill en viss gräns gäller utvidgning av strandskydd enligt kartor till detta beslut. Däremot medför detta beslut inte att strandskydd läggs på inom planer från före 1 juli 1975 som hittills inte berörts av strandskydd.

Strandskydd inträder enligt 10 a § lagen om införande av miljöbalken, då en generalplan, stadsplan eller byggnadsplan upphävs eller ersätts med en ny detaljplan. Detta gäller även när en detaljplan för ett område som tidigare har omfattats av en fastställd generalplan, stadsplan eller byggnadsplan upphävs eller ersätts av en ny detaljplan.

För områden där strandskyddet upphävts vid planläggning anges det i 7 kap. 18 g § miljöbalken att strandskydd återinträder om en detaljplan eller områdesbestämmelser upphävs eller ersätts med en ny detaljplan.

I de fall anpassningar av strandskyddsgränsen har gjorts med hänsyn till befintliga bostadstomter är den nya gränsen i de flesta fall avsedd att följa fastighetsgränserna. I de fall fastighetsgränsen är felaktigt inlagd i kartan är

det den faktiska fastighetsgränsen som ska vara vägledande för tolkningen av var strandskyddsgränsen går.

Strandskyddet innebär bland annat förbud mot nybyggnation och gäller vid sidan av plan- och bygglagen. Beslutet innebär i vissa områden att strandskydd införs där strandskydd tidigare inte gällt. För att utnyttja ett gällande bygglov behövs då även dispens från strandskyddet.

Vid sidan av strandskyddsbestämmelserna gäller annan lagstiftning som vanligt. Den som har för avsikt att vidta åtgärder inom strandskyddat område och därför planerar att söka dispens för det, kan även behöva tillstånd enligt andra bestämmelser.